Yeni Azərbaycan. - 2024. - 13 mart. - № 47. - S. 5.

BMT-nin onuncu İqlim Dəyişikliyi Konfransı

COP10 harada keçirilib?

Günel Abbasova

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının onuncu İqlim Dəyişikliyi Konfransı 2004-cü il dekabrın 6-dan 17-dək Argentinanın paytaxtı Buenos-Ayresdə keçirilib. Tərəflər Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə birinci Konfransından sonra əldə edilmiş tərəqqi və iqlim dəyişikliyinin azaldılması və uyğunlaşmasına xüsusi diqqət yetirməklə gələcək problemləri müzakirə ediblər. İnkişaf etməkdə olan ölkələri iqlim dəyişikliyinə daha yaxşı uyğunlaşmağa təşviq etmək üçün Buenos-Ayres Fəaliyyət Planı qəbul edilib. Tərəflər həmçinin ilkin öhdəlik müddəti başa çatdıqda 2012-ci ildən sonra emissiyaların azaldılması öhdəliyinin necə bölüşdürüləcəyi ilə bağlı post-Kioto mexanizmini müzakirə etməyə başlayıblar.

Konfrans çərçivəsində hədəflənən uyğunluq üzrə strateji prioritet planı öyrənmə və bacarıqların artırılması imkanlarını maksimum dərəcədə yüksəltmək üçün nəzərdə tutulub. Xüsusilə həssas bölgələr, sektorlar, coğrafi ərazilər, ekosistemlər və İcmalara geniş miqyasda uyğunlaşma, təcrübə və öyrənmək imkanları verirdi.

Həmçinin bu konfransda bir sıra layihələrin də əsası qoyuldu. Onlardan biri də Eritreyada Külək Enerjisi Tətbiqləri (UNDP) layihəsidir. Hansı ki bu layihə külək enerjisi tətbiqləri bazarını dəyişdirməyi hədəfləyirdi. Layihə kəndlərdə müstəqil külək və külək hibrid sistemini, eləcə də şəbəkəyə qoşulmuş kiçik külək parkını (750 kVt) quraşdırmağa və istismar etməyə kömək edəcəkdi. Amma daha önəmlisi, layihə külək enerjisindən istifadə ilə bağlı ölkənin kadr, bilik, dövlət qurumları/orqanları və özəl şirkətlər baxımından potensialını gücləndirəcəkdi. Beləliklə, layihə külək enerjisinin, xüsusən də küləklə zəngin regionlarda gələcək milli elektrikləşdirmə planlarında nəzərə alınmasını təmin edərək, bütün ölkə üzrə təkrarlana bilən sərfəli elektrik enerjisi texnologiyası olduğunu nümayiş etdirəcəkdi.

Digər bir layihə Kubada bərpa olunan enerjiyə əsaslanan müasir enerji xidmətlərinin istehsalı və çatdırılması idi. “Isla de la Juventud Case” (UNEP) adlanan layihə özəl investisiyaları stimullaşdırmaq, iqtisadi cəhətdən səmərəli, ekoloji cəhətdən dayanıqlı bazarları dəstəkləmək və Kubada bərpa olunan enerji texnologiyaları üçün yerli istehsal gücünü artırmaq üçün innovativ maliyyə və institusional strukturlar təqdim edirdi. Layihə adada müasir enerji xidmətləri göstərən bərpa olunan texnologiyalar üçün kommersiya biznes modelləri yaradacaq və onların oxşar şərtlər altında regionda təkrarlanmasına imkan verəcəkdi.

Sözügedən layihələrin və digər fəaliyyətlərin qiymətləndirilməsi üçün konfransda İşçi Qrupu yaradıldı. Qrup icraçı qurumların, iki QHT və bir qeyri-hökumət təşkilatının nümayəndələrindən ibarət oldu. İşçi Qrup Qiymətləndirmə Hesabatına daxil edilmiş prioritet tövsiyələri nəzərdən keçirmək üçün 23 iyul 2003-cü il və aprel 2004-cü il tarixləri arasında yeddi iclas keçirdi və qeyd edilən başlıqlar altında tövsiyələri həll etmək üçün tədbirlər haqqında razılığa gəldi:

1) İcra orqanlarının potensialının artırılması;
2) Layihələrin texniki standartları;
3) Agentliyin siyasət və prosedurlarının həyata keçirilməsi;
4) Mərkəz nöqtələrinin rolu;
5) Layihə müddəti;
6) Bu zaman kəsiyində məlumatın yayılması.

Beləliklə, konfrans bir sıra plenar iclaslar və müzakirələrlə yekunlaşmışdı.